

INHOUD

	Voorplaat.....	93
Bestuur	Berichten van het bestuur.....	93-94
Margry, C.J.P.J. (Kees)	<i>Monacha</i> en het jaar van het Religieus Erfgoed.....	95
Diverse bronnen	Malacologische agenda 2008	95
Neckheim C.M.	De landslakkenfauna in het Gooi tussen Naarden en Huizen (Noord-Holland, Nederland) nader bekeken.....	96-100
Diverse bronnen	Excursies	100
Mienis, H.K.	Invasie van Gekielde loofslakken <i>Hygromia cinctella</i> in Purmerend en elders in Nederland.....	101-104
de Jong, M.	De molluskenfauna van het Chaamse Broek (Noord-Brabant).....	105-107
Majoer, Gerard D.	Waarom worden Blindslak (<i>Cecilioides acicula</i>) en Aardschijfje (<i>Lucilla scintilla</i>) zelden samen gevonden?.....	108-112
	Reserveringsbon diner NMV symposium en beurs.....	115
Kronenberg, G.C.		
Dorp, Rob van	NMV symposium en beurs 2008.....	113-114
Bank, R.A.	Nieuw beschreven continentale molluskensoorten.....	115
Bank, R.A.	Tijdschriftartikelen.....	116-120
Bank, R.A.	Nieuwe boeken.....	120

Voorplaat / Cover plate

Napaeus rufobrunneus (WOLLASTON, 1878) – Lanzarote (Canarische Eilanden).
Foto Robert Reuselaars.

Berichten van het Bestuur

Messages of executive committee

NMV-Excursie Mantingerzand op 1 november 2008

Op zaterdag 1 november vindt er een excursie plaats naar Mantingerzand met het Mantingerbos in Drenthe. Deze plek is bekend als de vindplaats van de soort *Spermodea lamellata* (JEFFREYS 1830). Ondanks vele pogingen door diverse malacologen is deze soort na 1952 niet meer aangetoond. Heel waarschijnlijk heeft dat met het vochtgehalte van de ondergrond te maken.

Toch blijft het interessant om dit gebied weer eens te bemonsteren. In de eerste plaats komen de soorten *Acanthinula aculeata* (MÜLLER, 1774) en *Zonitoides excavatus* (ALDER, 1830) er voor en in de tweede plaats is er veel aan het gebied veranderd. Het Mantingerzand/bos/veld is de afgelopen jaren door Natuurmonumenten sterk uitgebreid en tot natuur omgebouwd. Om die reden is het waardevol om te zoeken naar pionierslakken. Natuurmonumenten wil het gebied dan ook graag onderzocht hebben op mollusken en de NMV krijgt dan ook specifiek toestemming om het gebied te onderzoeken.

Deze excursie staat onder leiding van David Baron.

Start excursie: 10.30 uur (exacte locatie volgt nog)
Zelf meenemen: Geschikte (regen)kleding, zoekmateriaal, eten en drinken
Opgeven bij: Anthonie van Peursen peurs040@planet.nl

Nieuw: Zoekkaarten Nederlandse mollusken

Bij de Spirula van mei/juni 2008 ontving u de zoekkaart "Schelpen van het Nederlandse strand". Dit was de eerste kaart in een serie van drie. Bij deze Spirula ontvangt u de andere twee kaarten: "Landslakken van Nederland" en "Zoetwatermollusken van Nederland". De kaarten zijn speciaal toegesneden op de Nederlandse situatie. Op de kaarten met land- en zoetwatermollusken staan alle Nederlandse soorten. Uitzondering zijn een paar zoetwaterslakjes die slechts enkele malen in ondergronds water zijn gevonden en enkele niet-inheemse landslakken met een zeer lokale of tijdelijke verspreiding (bijvoorbeeld ingevoerd met tuinplanten of exotische soorten die soms in kassen gevonden worden). Het aantal soorten schelpen dat op het Nederlandse strand te vinden is, is zo groot dat we een selectie hebben moeten maken. Alle algemene en veel zeldzame soorten staan er op. Als u een schelp vindt die er niet op staat, heeft u dus waarschijnlijk iets heel bijzonders in handen!

Het bestuur hoopt dat de zoekkaarten een stimulans zijn om de Nederlandse molluskenfauna beter te leren kennen. Laat ze een bruikbaar hulpmiddel zijn bij uw studie van schelpen en slakken. De kaarten zijn ook geschikt om mee te nemen bij excursies en veldwerk. De kaarten zijn overigens zeker niet alleen bedoeld voor NMV-leden. Wij wil-

len de belangstelling voor deze prachtige groepen wekken bij een breed publiek. Ze zijn namelijk ook heel geschikt voor kinderen en beginners, bij educatieve activiteiten of als verjaardagscadeautje.

Om bekendheid te geven aan de zoekkaarten hebben wij persberichten verspreid en is de schelpenkaart aan de orde geweest bij Vroege Vogels Radio en TV. Ons lid Piet van Pel verzorgde daar een enthousiast optreden, met een groot aantal bestellingen tot gevolg. Ook worden de kaarten verkocht door een aantal natuurmusea, bezoekerscentra in natuurgebieden en enkele VVV's. Weet u nog een geschikt verkoopadres? Stuur u dan uw tip (de naam en het email-adres) naar NMV-Secretaris@spirula.nl. Dan nemen wij contact op. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

De kaarten zijn vakkundig ontworpen door Dr. Ira Richling van Haus der Natur in Duitsland. Ook haar collega Dr. Volrath Wiese zijn we zeer erkentelijk voor zijn ondersteuning. Op deze plaats willen wij hen hartelijk bedanken. Dat wij alle leden gratis zoekkaarten kunnen aanbieden, is te danken aan subsidies van het Prins Bernhard Cultuurfonds en de Stichting Stibeman. Daarvoor onze hartelijke dank.

Meer exemplaren kunt u bestellen bij het secretariaat van de NMV. Prijs: € 2,50 per stuk; bij afname van 16 of meer exemplaren € 1,90 per stuk. Prijzen exclusief portokosten. Meer details vindt u op www.spirula.nl.

Het bestuur

Miniposters

Together with the Spirula of May/June you received a mini-poster with the seashells of the Dutch beaches. This was the first mini-poster in a series of three. With this Spirula you will find the two other cards with land and fresh water mollusks of The Netherlands. The board hopes the posters will further stimulate the study of the Dutch mollusks fauna. We also want to raise the interest for this fascinating group among children and beginners. The cards are suitable to use in fieldwork and educational activities.

Dr. Ira Richling of "Haus der Natur" in Germany was responsible for the design of the card, and also her colleague Dr. Volrath Wiese supported the project with practical help. We would like to thank them for all their efforts. We are also very grateful for the financial support given by the Prins Bernhard Cultuurfonds and the Stichting Stibeman. Thanks to them we are able to provide a free copy to all NMV-members.

More copies can be ordered at the Secretariat of the NMV. Price: € 2.50 per card + postage. See www.spirula.nl for more details, or contact NMV-Secretaris@spirula.nl.

The board

Monacha en het Jaar van het Religieus Erfgoed

C.J.P.J. (Kees) Margry

Het jaar 2008 is het Jaar van het Religieus Erfgoed. Een jaar waarin er bijvoorbeeld aandacht is voor de bijzondere geschiedenis van de Kartuziers, een contemplatieve kloosterorde die in 1084 werd gesticht door Bruno van Keulen toen hij de grondslag legde van de Grande Chartreuse. Voor geïnteresseerden in het element der persoonlijke eenzaamheid en het strengere stilzwijgen is de indrukwekkende film "Into Great Silence" een aanrader.

Enkele soorten planten en dieren hebben hun namen te danken aan deze bijzondere orde. Vreemd genoeg wordt die naam dan vaak verkeerd gespeld als de Karthuiser anjer *Dianthus carthusianorum*, de Karthuiser kat (British Blue) *Felis catus*, en zelfs de Karthuiser slakken (de Bruyne et al., 1994). In van Dale is aangegeven dat Karthuiser geen erkende spelling meer is. Onze zuiderburen zijn daarin ook consequenter en han-

teren de naam zonder h. In verband met de plannen voor een nieuwe slakkengids voor Nederland wil ik graag voorstellen om voortaan de juiste spelling te hanteren en bij *Monacha cantiana* en *M. cartusiana* respectievelijk de Nederlandse namen van Grote kartuzierslak en Kleine kartuzierslak te gebruiken.

Geraadpleegde literatuur:

BRUYNE, R.H. DE, R.A. BANK, J.P.H.M. ADEMA & F.A. PERK (1994): Nederlandse naamlijst van de weekdieren (Mollusca) van Nederland en België. – Oegstgeest (Backhuys Publishers): 149 pp.

Adres van de auteur:

Kees Margry
Mozartlaan 41
5283 KB Bostel
margry@home.nl

Malacologische agenda Nederland 2008

Eindhovense Schelpenwerkgroep

6/11 4/12 (20.00 uur)

bijeenkomsten in MEC, Gennepeweg 145, Eindhoven
Info: Gijs Kronenberg, tel. 040-2594709 (kantooruren)
e-mail: adsl711249@telfort.nl

Malacologische contactgroep Amsterdam e.o.

31/10 28/11 19/12 (20.00 uur)

Contactavonden in het Zoölogisch Museum .
Mauritskade 57, Amsterdam
Info: Cor Karnekamp, tel. 020-6998128.

Mollusken Studiegroep Limburg

23/10, 4/12 (20.00 uur)

Werkavond bij verschillende leden
Info: Stef Keulen, tel. 045-4053602, e-mail: biosk@home.nl
<http://www.nhgl.nl>

Schelpenwerkgroep Delfzijl

29/10, 26/11, 30/12

Werkavond. Info: Robert Reuselaars, tel. 0593-540203
e-mail: f2reuselaa@hetnet.nl
<http://home.hetnet.nl/~f2hreuselaa/swgd.html>

Friese Schelpenwerkgroep

4/10, 1/11, 6/12 (11.00 uur) determineren museumcollectie
4/10, 1/11, 6/12 (13.30 uur) (lezing o.d.)

Bijeenkomsten in Natuurmuseum Fryslân
Schoenmakersperk 2, Leeuwarden
Info: Wiebe Takema, tel. 0518-452099
barbara-wiebe@chello.nl

SWG Waterweg Noord

8/10 12/11 10/12 (20.00 uur)

SWG-avond, De Boshoeck, Schiedam.
Info: Michel Otten, tel. 010-5990161
e-mail: mjotten@kabelfoon.nl

<http://www.knnv.nl/waterweg-noord/strand/>

Miramar Zeemuseum

1-2/11 schelpenmarkt

Vledderweg 25, 8381 AB Vledder
Info: A. Nicola, tel. 0521-381300
post@miramar-zeemuseum.nl
www.miramar-zeemuseum.nl

Muzee Scheveningen

4/10 Schelpeninfo- en verkoopdag
Neptunusstraat 92, Den Haag

Info: info@muzee.nl; j.weisscher@muzee.nl
www.muzee.nl

Voor de bijeenkomsten graag vooraf melden!

Dwerg-korfslak *Vertigo pygmaea* werd gevonden.

Er zullen zeker nog andere soorten slakken in het onderzochte gebied voorkomen. Zo verwacht ik bijvoorbeeld de Bolle korfslak *Vertigo antivertigo*, Kleine akkerslak *Deroceras laeve*, en misschien de Kleine blinkslak *Aegopinella pura* nog wel als voorkomend en mogelijk ook het Schorshorentje *Balea perversa*. De Wijngaardslak *Helix pomatia* is bekend van verschillende plekken in het Gooi (Moolenbeek & Butot, 1992). Enkele beschreven vindplaatsen uit dit artikel die binnen het onderzochte gebied vallen zijn een "kalkterreintje" bij het voormalige zwembad Crailoo en aan de Gooimeerkust bij Oud-Valkeveen. De Wijngaardslak is op 19-06-2007 door J. Groen (Waarnemingen.nl) waargenomen net ten noorden van de Oud Huizerweg. Ik heb de Wijngaardslak daar niet aangetroffen maar vond wel eieren van deze soort onder een boomstammetje op 11-12-2007.

Geraadpleegde literatuur:

BRUYNE, R.H. DE & C.M. NECKHEIM (red.) (2001): Van Nonnetje tot Tonnetje. De recente en fossiele weekdieren (slakken en schelpen) van Amsterdam. – Haarlem (Schuyt

& Co.): 207 pp.

BRUYNE, R.H. DE, R.A. BANK, J.P.H.M. ADEMA & F.A. PERK (1994): Nederlandse naamlijst van de weekdieren (Mollusca) van Nederland en België. Feestuitgave ter gelegenheid van het zestigjarig jubileum van de Nederlandse Malacologische Vereniging. – Leiden (Backhuys): 149 pp.

GITTENBERGER, E., W. BACKHUYS & Th. E. J. RIPKEN (1984): De landslakken van Nederland. – Utrecht (Uitgeverij KNNV): 184 pp.

GITTENBERGER, E., A.W. JANSSEN, W.J. KUIJPER, J.G.J. KUIJPER, T. MEIJER, G. VAN DER VELDE & J.N. DE VRIES (1998): Nederlandse Fauna 2. De Nederlandse zoetwatermollusken. Recente en fossiele weekdieren uit zoet en brak water. – Leiden / Utrecht (Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland): 288 pp., 12 platen.

MOOLENBEEK, R.G. & L.J.M. BUTOT (1992): De verspreiding van de Wijngaardslak (*Helix pomatia*) in het Gooi en omstreken. Corr.-blad Ned. Malac. Ver., 268: 1037-1041.

Adres van de auteur:

C.M. Neckheim
Poggenbeekstraat 21-II
1073 JE Amsterdam
telloneckheim@orange.nl

Excursies

Stichting Anemoon en NMV

3, 4 en 5 oktober 2008

weekend-excursie voor het HabSlak project (inventarisatieproject soorten van de Habtatrictlijn) naar de Boschplaat op Terschelling.

info/ aanmelding bij:

Sylvia van Leeuwen, tel 030 - 2210613

NMV-Secretaris@spirula.nl

Molluskenstudiegroep Limburg

11 oktober 2008

Excursie Molluskenstudiegroep Limburg, aanvang 10.30 uur, omgeving America, startpunt kerk America.

info/ aanmelding bij:

Stef Keulen, tel 045 - 4053602 biosk@home.nl

Slakkenwerkgroep KNNV afdeling Bevelanden

25 oktober, 25 november en 21 december 2008

slakkenexcursie: inventariseren van de uitgekozen locatie t.b.v. het Atlasproject. Geïnteresseerde leden zijn ook welkom. Het excursiedoel is pas een paar dagen van te voren bekend.

info/ aanmelding bij:

Harry Raad, tel. 0113-381942 hjraad@hetnet.nl

SWG Waterweg Noord

4 oktober 2008

SWG-excursie naar de Jacobahaven en indien mogelijk naar de Galsjesnol. Aanvang excursie bij de Jacobahaven: 10.15 uur. Vooraanmelden bij Michel Otten.

NOVAPEX

Quarterly devoted
to Malacology

Edited by the

Société Belge de Malacologie
[Belgian Malacological Society]

Founded in 1966

B.P. 3

B-1370 Jodoigne -Belgium

Subscription (yearly)

Belgium: 35 EURO

Other countries: 50 EURO

e-mail: roland.houart@skynet.be

Internet: http://www.sbm.be.tf

22 november 2008

SWG-excursie naar de Westerschelde. Het is pas laat in de middag laag water (rond 16.30 uur), dus gaan we starten bij Borssele. Daarna gaan we naar de Kaloot en mogelijk nog een ander terrein aan de Westerschelde. Aanvang excursie bij Borssele: 13.00 uur. Vooraanmelden bij Michel Otten.

20 december 2008

SWG-excursie naar Stavenisse. In januari hebben we voor het eerst een excursie naar deze plek gehouden en die beviel goed. Aanvang excursie bij Stavenisse: 13.15 uur. Vooraanmelden bij Michel Otten.

Michel Otten, tel 010 - 5990161

mjotten@kabelfoon.nl